מי שרוצה להיות הדיקטטור הבא של ישראל צריך להיות בור ועם־הארץ, מתוסכל וגס־רוח, והוא צריך לבוז לאדם ולחרבות

בית־הספר לרפול

וכן לאריק, ליובל, למאיר ולכל מיני

יש בישראל כמה וכמה מועמדים לתפקיד "האיש על הסוס הלבן" – דיקטטור אשר ישים בבוא היום קץ לדמוקרטיה הישראלית "המנוונת", קים מישטר לאומני קיצוני – רפאל איתן, למשל, או אריאל שרון, שלא דבר על מאיר כהנא, יובל נאמן ואחרים.

מי שרוצה להיות דיקטטור בישראל – היכן ילמד את המיקצוע? בשנות ה־40 פירסמה הוצאת "עם עובד" את סיפרו המבריק של הסופר איטלקי איגנציו סילונה, שהיה לוחם אנטי־פאשיסטי עיקבי. הספר "בית־הספר לדיקטטורים", שחשף באירוניה צורבת את פרצופו האמיתי של הפאשיזם, את שיטותיו והטכניקה שלו, היה אחד הספרים הגדולים של הדור.

בשעתו התקבל הספר ביישוב העברי בארץ כחומר־לימוד על מהותו של הפאשיזם, אוייב העם היהודי, בימים הקודרים של השואה.

עתה תהיה לספר זה משמעות אחרת בעיני הציבור הישראלי: הוא ילמד על הסכנה הצפויה למדינה מעליית הפאשיזם בתוכה.

בקרוב עומד הספר לראות אור מחדש, בסידרת "אופקים" של "עם עובד", בתרגום חדש מן המקור האיטלקי. בעמודים אלה מתפרסמים מה קטעים מאלפים.

● בור עדיף על משכיל

גיבורי בית־ספר לדיקטטורים
ם הסופר (סילונה הגולה) מיסטר דאבל יו, המתעתד להיות הדיקטאטור של ארצות־הברית ומזכיר־הסתרים שלו, הפרופיסור פיק־אפ. מאוחר יותר מצטרף אליהם תומס הציניקן.

בית־ספר לדיקטטורים הוא רב־שיח, הנערך ברחובות צייריך, שבו פורשים הארבעה את עולם הפאשיזם, למרכיביו השונים.

אחד מנושאי־הפתיחה של הספר הוא ניתוח דמותו של המנהיג הפאשיסטי. המספר אומר למיסטר דאבל־יו: "מאיש־מדינה במישטר הדמוקרטי נדרשים רעת צלולה וצרופה, תרבות עמוקה, הבנה שבכובד־ראש בהיסטוריה, בצורכי החברה ובנפש־העם. ואולם המנהיג הפאשיסטי די לו במיטען קל לאין־ערוך בדרכו המדינית. תרבות לאמיתה עלולה רק להיות לו לשטן בדרך, להעמיס עליו חששות ופיקפוקים ולגזול את ביטחונו בכל עת ובכל שעה; לעולם לא יגיע זה לשילטון.

"...החוש הפוליטי הוא תכונה־שבנפש, כמו החוש להנדסה או למוסיקה. חוש פוליטי חזק עשוי להנחיל למנהיג הפאשיסטי ניצחון על יריביו, וביחוד בעיתות־משבר. מוסוליני ודאי לא היה רב־השכלה וגדל־הניסיון שבין מדינאי איטליה, לעיתים קרובות היה סותר את עצמו... אבל הוא ניחן בחוש פוליטי יוצא מגדר הרגיל; הוא הראה זריזות רבה וחריצות בהפקת תועלת מן הנסיבות הנוחות לו..."

● דרוש: אדם מתוסכל

דיקטטורים רבים היו בנעוריהם בעלי שאיפות "יצירתיות", שלא הגיעו לידי מיצויין, והובילו את האמנים המתוסכלים אל הפוליטיקה. מספר על כך תומס הציניקן:

"לא כדאית הטירחה להזכיר את נירון (קיסר) ואת נבלו; או את נפוליון, אשר בהיותו קצין צעיר, ובטרם חש את עתידו, היה מבלה זמנו בחיבור דו־שיח על האהבה. כלום עלי להזכיר כי לואי בונפארט, בטרם היה לנפוליון השלי־שי, חיבר ספר בשם חלומות פיוטיים?

"מן הדברים הידועים לנו על הדיקטטורים של זמננו נמצאנו למדים הרבה יותר מכך, בהיותם מגלים לעין השמש חלק מן הפסיכולוגיה של ימי־נעוריהם, המקל עלינו לתפוס את גילגול השתלשלותם הבאה, אשר היתה שלא מן המשוער.

"היטלר נשא את נפשו להיות צייר. בשנתו ה־18 ניסה פעמיים לעמוד למיבחן־כניסה של האקדמיה הווינאית לציור. בשתי הפעמים נמצא כישרון־הציור שלו פחות מדי, והוא הושב ריקם. כישלון זה עכר את רוחו עד כדי כך שלא מצא מקום לגלותו לפני אמו. גם בתולדות חייו, הכתובות בידי עצמו, אין זכר למאורע זה, אף כי נרשמו בהן מאורעות פחותים ממנו בערכם. חיים של אמן עשויים היו להרימו כדי דרגה קטנה אחת מעל למוצאו הנמוך. תוחלת נכזבת זו הטילה פצע בליבו, אשר צרב לו עוד ימים רבים. מסע־הצלב נגד האמנות המודרנית, שהחל בו כעבור 30 שנה, כרוך בלי כל ספק באותו דיכדוך־נפש.

"מוסוליני ניסה כוחו, בימי עלומיו, בספרות. ללא כל ספק היתה בו גם שאיפה להעפיל מעט בגרם־המעלות של החברה. בהיותו רק מורה רגיל בבית־הספר כתב על כרטיס־הביקור שלו: "בניטו מוסוליני, פרופסור". הרומאנים והדראמות שחיבר בולטים בחוסר סגולת־אמנות, אך טבוע בהם הצורך של נפש צעירה לחלץ עצמה מחזיונות־הבלהות אשר צבאו עליה. עוד לא קם המבקר הספרותי אשר יזקוף ערך אסתטי לרומאנים ולדראמות, יצירי עטו של הדוצ'ה. אין איש אשר יראה אותם כקניינה של הספרות האיטלקית; ובעצם ראוי לצרפם לאותה סחורה ספרותית, שאפי־לו מוכרי־הספרים מסרבים למוכרה, ורק תגרני־רחוב ורוכלי־ידידים עושים מיסחר בסחורה שכזו.

"אולם, אף שלספרים אלה לא היה כל ערך ספרותי, נודע להם ערך פסיכולוגי עצום, המאפשר לנו לעמוד על תכונות־רוחו של מוסוליני הצעיר. 'יצירת־המופת' הוא הרומאן המכוון נגד הכמרים ושופע הפורנוגרפיה, קלאר־דיה פארטיצ'אלה, או אהובתו של החשמן. הפאשיסטית מרגריטה צרפתי (*) ציינה ספר זה בביוגרפיה הרשמית של מוסוליני בזו הלשון: 'ענק אשר לא ראש לו ולא זנב, סרט משוך וגס בצבעיו, רומאן נתעב בהמשכים מן הסוג הזול שבזולים.' ואף אלה אינם אלא דיברי־עקיפין. וכיוצא בזה הוא גם הרומאן השני, המנורה בלי אור, וכן הסיפור זימון, המספר על נזירה שפחזו עליה יצרה בליל חג־המולד. על אלה נוספת הדראמה המשחק מתחיל, רבותי' המתארת את עולם־הפושעים של הכרך, ודראמה נוספת בשם מחוז השקט, שמקום־העלילה שלה הוא בית־חולים לחולי־רוח. גסות העלילה עומדת בעינה בכל החיבורים הללו: הפרת נדר־הצניעות מצד נזירים ונזירות, תיאור סאדיסטי של מחלות, מידות נשחתות ויצרים פליליים...

"... כל אלה לא עמדו לשטן לפני מוסוליני מלהיות דיקטטור בארצם של דאנטה ופטרארקה. הנסיבות שסייעו להצלחתו היו, בלי ספק, מדיניות וחברתיות ולא אסתטיות, אבל מכל מקום אות הוא כי היה בידי הנסיבות הללו להביא לידי כך, שרווקא בעל תכונת־רוח כמחבר קלאודיה פארטי־צ'אלה נמצא האדם המתאים ביותר להיות מנהיגה של התנועה הפא־שיסטית..."

אומר תומס הציניקן לפרופסור פיק־אפ: "מי שעתיד להיות דיקטטור לא ייצלח בנעוריו לשום מעשה. ואין בכוונתי לומר בדברים האלה כי רעב, סביבה גרועה, פיגעי־מישפחה, מחלות וכדומה יעיבו על ימי שחרותו. הביוגרפים הרשמיים הם המבליטים נסיבות אלה, כדי להאדיר את רחשי ההערצה לדיקטטור..."

● כריזמה של פירד

אחד ממאפייני השילטון הפאשיס־נוספת

המישנה של היטלר

אחד מפירקי "בית־ספר לדיקטטורים" מביא איגנציו סילונה ילקוט קטן של טכסטים, על דרכי התעמולה הנאציונל־סוציאליסטית (נאצית):

- **"תפקידה של התעמולה לנסוך שיכרון על בני־אדם עד כדי יציאת הנשמה" (היטלר, "מילחמתי").**
- **נדרשות הפגנות המונים "אשר יתנו בלב האדם העלוב את הכרת־הגאווה, שגם בהיותו תולעת קטנה הריהו בכל זאת עצם מעצמיו של דרקון גדול" (היטלר, "מילחמתי").**
- **"מי שדעת־הקהל איתו, הצדק איתו. מי שהצדק איתו – השילטון בידו" (גבלס, "אותות הזמן החדש").**
- **גבלס רשם ביומנו, ב־4.9.1932: "אם ברצוננו לשמור על המיפלגה בעינה, עלינו לשוב ולקלוע עתה אל האינסטינקטים הפרימיטיביים של ההמונים" ("ממלון קייזרהוף ללישכת הקאנצלר").**
- **"התעמולה צריכה להסתייע בדיבור ובעוויה, בגסות רגשותיו של ההמון ובדרכי הבעתו" (היטלר, "מילחמתי").**
- **"כושר־הקליטה של ההמון הרחב מצומצם מאוד, הבנתו מועטה, אולם כוח־השיכחה שבו גדול ורב. לנוכח עובדות אלה צריכה כל תעמולה רבת־השפעה להצטמצם בנקודות מעטות, ולגלגל בהן השכם וגלגל, עד שגם אחרון שבאחרונים יהא ביכולתו להעלות מתוכה את המבוקש" (היטלר, "מילחמתי").**
- **"מגאונותו של מנהיג גדול הוא להראות תמיד את יריביו, אף המפולגים זה מזה, כבני סוג אחד. כי ריבוי היריבים מביא על נקלה את חלושי־האופי להטיל ספק בצידקת עצמם" (היטלר, "מילחמתי").**
- **"כל אסיפה החוסה בצל המישטרה בלבד מבאישה את ריח מכנסיה בעיני ההמון הרחב... צריך שיוקם שירות של סדרנים, אשר יכיל בעיקר רק בחורים צעירים... ראוי כי עוד מלכתחילה תצא הקריאה אל פלוגת־הסדרנים שלנו, שלא לשמש מועדון וויכוחים, אלא להיות חבורת־לוחמים, שאין מיכשול בפניה... חמישים איש המאורגנים כהלכה מסוגלים לסלק מן האולם כמה מאות יריבים" (היטלר, "מילחמתי").**

בניטו מוסוליני: תרבות אישית יכולה רק להזיק